Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 7. aprīlī[1]

Lieta C-442/14

Bayer CropScience SA-NV,
Stichting De Bijenstichting
pret
College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

(College van Berop voor het bedrijfsleven (Tirdzniecības un rūpniecības administratīvā tiesa, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Direktīva 2003/4/EK — Piekļuve vides informācijai — Izņēmumi — Rūpnieciskie noslēpumi un komercnoslēpumi — Informācija par emisijām vidē — Konfidencialitāte — Regula (EK) Nr. 1107/2009 — Augu aizsardzības līdzekļi — Direktīva 98/8/EK — Biocīdie produkti

I – **Ievads**

1. Eiropas vides politikas viens no vadmotīviem ir pārskatāmība. Ne tikai iestādēm un uzņēmumiem, bet arī pilsoņiem, nevalstiskām organizācijām un neatkarīgiem zinātniekiem jādod iespēja kvalificēti piedalīties debatēs par vides aizsardzību un tādējādi dot savu pienesumu labākai vides aizsardzībai.

2. Īpaši aktīvas ir debates par augu aizsardzības līdzekļu nozīmi saistībā ar tā dēvēto "bišu mirstību", t.i., bišu saimju un arī citu kukaiņu veidu samazināšanos, kuri veic augu apputeksnēšanu[2]. Tādēļ sabiedrība ir īpaši ieinteresēta informācijā, kuru ražotāji Savienības tiesībās reglamentētās atļaujas saņemšanas procedūras ietvaros iesniedz iestādēm, lai iegūtu atļauju darbīgām vielām un augu aizsardzības līdzekļiem. Tomēr šie ražotāji uztraucas par negatīvo ietekmi uz konkurenci, ja viņu konkurenti iegūs piekļuvi šai informācijai.

3. Šo interešu konfliktu reglamentē Direktīva par vides informācijas pieejamību[3], kura ir piemērojama piekļuvei šāda veida informācijai[4]. Direktīvā ir paredzēts, ka iestādes principā gan var liegt piekļuvi to rīcībā esošai vides informācijai, lai aizsargātu komercnoslēpumus vai rūpnieciskus noslēpumus, tomēr, lai gan ir šis iemesls, tām ir jāpublisko informācija par emisijām vidē un informācija, ar kuru iepazīšanās ir sevišķās sabiedrības interesēs.

1 — Oriģinālvaloda – vācu.

2 — Skat., piem., European Academies' Science Advisory Council, Ecosystem services, agriculture and neonicotinoids, EASAC policy report 26, April 2015, http://www.easac.eu/fileadmin/Reports/Easac_15_ES_web_complete_01.pdf.

3 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV L 41, 26. lpp.).

4 — Spriedums *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779, 43. punkts).

4. Izskatāmā lieta skar piekļuvi informācijai, kura tika iesniegta atļaujas saņemšanas procedūrā par augu aizsardzības līdzekli un kādu biocīdo produktu. Līdztekus jautājumam, vai runa ir par informāciju par emisijām, it īpaši ir jānoskaidro, kā fakts, ka nav iesniegts pieteikums noteikt konfidencialitātes statusu, ietekmē lūgumu sniegt vides informāciju. Attiecīgu pieteikumu ražotājs var iesniegt augu aizsardzības līdzekļu un biocīdo produktu atļaujas saņemšanas procedūrā.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Starptautiskās tiesības*

5. Tiesības piekļūt vides informācijai ir noteiktas Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem [5] (turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija"), kuru Kopiena ir parakstījusi 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā (Dānija) [6].

6. Konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunktā ir reglamentēta atteikšanās izpaust vides informāciju, pamatojoties uz komercnoslēpumu vai rūpniecisku noslēpumu:

"Lūgumu sniegt vides informāciju var noraidīt, ja tās izpaušana varētu nelabvēlīgi ietekmēt:

[..]

d) komercnoslēpumu vai rūpniecisku noslēpumu, ja šāda noslēpuma aizsardzība paredzēta tiesību aktos, lai aizsargātu likumīgās ekonomiskās intereses. Šādos gadījumos ir jāizpauž informācija par emisijām, kurām ir būtiska nozīme saistībā ar vides aizsardzību;

[..]."

7. Komercnoslēpumu, kas darīti zināmi valsts iestādēm, aizsardzība vienlaicīgi ir *TRIPS* konvencijas 39. panta 3. punkta priekšmets [7]:

"Dalībvalstis, pieprasot iesniegt neizpaustus analīžu datus vai citas ziņas kā nosacījumu farmaceitisko vai lauksaimniecības ķīmisko preču (kurās tiek izmantotas jaunas ķīmiskas vielas) reklamēšanas apstiprināšanai, ja to iegūšana saistās ar ievērojamām grūtībām, aizsargā šādas ziņas no negodīgas komerciālas izmantošanas. Turklāt dalībvalstis aizsargā šādas ziņas no izpaušanas, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams, lai aizsargātu sabiedrību, vai ja vien netiek veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka ziņas tiek aizsargātas pret negodīgu komerciālu izmantošanu."

B – *Savienības tiesības*

1) Vides informācijas direktīva

8. Tiesības piekļūt vides informācijai piešķir, pamatojoties uz Vides informācijas direktīvu. Tā transponē piekļuvi vides informācijai atbilstoši Orhūsas konvencijai.

5 — OV 2005, L 124, 4. lpp.

6 — Pieņemta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV L 124, 1. lpp.).

7 — Līgums par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām, 1.C pielikums Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu, kurš 1994. gada 15. aprīlī ir parakstīts Marakešā un apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu (OV L 336, 1. lpp.) Eiropas Kopienas vārdā.

9. Vides informācijas direktīvas 2. pantā ir definēts tostarp vides informācijas jēdziens:

"Šajā direktīvā:

1. "vides informācija" ir jebkura informācija rakstiskā, vizuālā, audio, elektroniskā vai jebkurā citā formā par:

   a) vides elementu, piemēram, gaisa un atmosfēras, ūdeņu, augsnes, zemes, ainavu un dabas teritoriju, tostarp mitrāju, piekrastes un jūras teritoriju, stāvokli, bioloģisko daudzveidību un tās komponentiem, tostarp ģenētiski modificētiem organismiem, un par šo elementu mijiedarbību;

   b) tādiem faktoriem kā vielas, enerģija, troksnis, starojums vai atkritumi, tostarp radioaktīvie atkritumi, emisija, izplūde un cita veida novadīšana vidē, kas ietekmē vai var ietekmēt a) apakšpunktā minētos vides elementus;

[..]."

10. Tiesības piekļūt vides informācijai ir noteiktas Vides informācijas direktīvas 3. panta. 1. punktā:

"Dalībvalstis nodrošina, lai publiskajām institūcijām, neprasot pamatojumu, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem būtu pienākums sniegt to rīcībā esošo vai tām pieejamo vides informāciju ikvienam informācijas pieprasītājam, kas iesniedzis pieprasījumu."

11. Izņēmumi ir reglamentēti Vides informācijas direktīvas 4. pantā. Šajā lietā īpaši interesants ir 2. punkta d), e) un g) apakšpunkts:

"Dalībvalstis var paredzēt, ka vides informācijas pieprasījumu noraida, ja informācijas izpaušana var kaitēt:

[..]

d) komerciālas un rūpnieciskas informācijas konfidencialitātei, ja šādu konfidencialitāti paredz valsts vai Kopienu tiesību akti, lai aizsargātu likumīgas saimnieciskas intereses, tostarp sabiedrības intereses, nodrošinot statistikas datu konfidencialitāti un nodokļu slepenību;

e) intelektuālā īpašuma tiesībām;

[..]

g) tādas personas interesēm vai aizsardzībai, kas brīvprātīgi sniegusi pieprasīto informāciju, lai gan tai nav bijis vai nevarēja būt juridiska pienākuma to darīt, ja minētā persona nepiekrīt izpaust šo informāciju;

[..]

Panta 1. un 2. punktā minētā atteikuma iemeslus nedrīkst tulkot paplašināti, katrā konkrētā gadījumā ņemot vērā sabiedrības ieguvumu informācijas izpaušanas gadījumā. Katrā konkrētā gadījumā sabiedrības ieguvumu informācijas izpaušanas gadījumā pretstata ieguvumam atteikuma gadījumā. Piemērojot 2. punkta a), d), f), g) un h) apakšpunktu, dalībvalstis nedrīkst paredzēt pieprasījuma atteikumu, ja pieprasītā informācija skar piesārņojuma emisiju vidē.

[..]"

2) Augu aizsardzības līdzekļu direktīva

12. Augu aizsardzības līdzekļu direktīva [8] iepriekš reglamentēja augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū.

13. Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 13. panta 7. punkta 4. apakšpunkts skar izvairīšanos no nevajadzīgiem izmēģinājumiem ar dzīvniekiem:

"Ja pieteikuma iesniedzējs un tādam pašam līdzeklim agrāk izsniegto atļauju turētāji tomēr nevar vienoties par informācijas apmaiņu, dalībvalstis var ieviest pasākumus attiecīgo valstu mērogā, nosakot, ka to teritorijās esošajam pieteikuma iesniedzējam un agrāk izsniegto atļauju turētājiem ir pienākums apmainīties ar informāciju, lai izvairītos no izmēģinājumu, kas saistīti ar mugurkaulniekiem, dublēšanās, un noteikt gan informācijas izmantošanas procedūru, gan arī pieņemamo līdzsvaru starp iesaistīto pušu interesēm."

14. Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantā ir paredzēts šāds noteikums:

"Neierobežojot [Vides informācijas direktīvu], dalībvalstis un Komisija nodrošina to, ka ar pieteikuma iesniedzēju iesniegto informāciju, kas satur rūpnieciskus un komerciālus noslēpumus, attiecas kā pret konfidenciālu, ja to lūdz pieteikuma iesniedzējs vai augu aizsardzības līdzekļa atļaujas pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas, lai aktīvā viela tiktu iekļauta I pielikumā, un ja dalībvalsts vai Komisija atzīst pieteikuma iesniedzēja lūgumu par pamatotu.

Konfidencialitāti nepiemēro:

[..]."

3) Augu aizsardzības līdzekļu regula

15. Saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas [9] 84. pantu to piemēro no 2011. gada 14. jūnija un tā aizstāj Augu aizsardzības līdzekļu direktīvu.

16. Augu aizsardzības līdzekļu regulas preambulas 39. apsvērumā ir noteikts:

"Pētījumi nozīmē lielus ieguldījumus. Lai veicinātu pētniecību, šie ieguldījumi būtu jāaizsargā. Minētā iemesla dēļ izmēģinājumi un pētījumi – izņemot tos, kuros izmantos mugurkaulniekus, un uz kuriem attiecas datu apmaiņas prasība –, kurus veicis kādas dalībvalsts iesniedzējs, būtu jāaizsargā, lai tos nelietotu citi iesniedzēji. Šī aizsardzība tomēr būtu ierobežojama laika ziņā, lai nodrošinātu konkurenci. Tai būtu arī jāaprobežojas ar pētījumiem, kas ir patiesi vajadzīgi regulēšanas mērķiem, lai izvairītos no tā, ka iesniedzēji mākslīgi pagarina aizsardzības periodu, iesniedzot jaunus pētījumus, kas nav nepieciešami. Tirgus dalībniekiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, vajadzētu būt vienādām iespējām piekļūt tirgum."

17. Augu aizsardzības līdzekļu regulas preambulas 41. apsvērumā ir aplūkots jautājums par pieprasījumu sniegt informāciju. Tajā ir norādīts:

"Tā kā dalībvalstis, Komisija un Iestāde piemēro atšķirīgus noteikumus attiecībā uz dokumentu pieejamību un konfidencialitāti, ir lietderīgi paskaidrot noteikumus attiecībā uz šo iestāžu īpašumā esošo dokumentu informācijas pieejamību un šo dokumentu konfidencialitāti."

8 — Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva 91/414/EEK par augu aizsardzības produktu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.).

9 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 1. lpp.).

18. Augu aizsardzības līdzekļu regulas 7. pants attiecas uz darbīgās vielas apstiprināšanas procedūru. Tā 3. punktā ir teikts:

"Iesniedzot pieteikumu, iesniedzējs saskaņā ar 63. pantu drīkst lūgt, lai noteiktu informāciju, tostarp noteiktas dokumentācijas daļas, saglabātu konfidenciālu, un šo informāciju iesniedz atsevišķi.

Dalībvalstis izvērtē konfidencialitātes lūgumus. Saņemot lūgumu par piekļuvi informācijai, ziņotāja dalībvalsts pieņem lēmumu par to, kuru informāciju saglabāt konfidenciālu."

19. Augu aizsardzības līdzekļu regulas 33. pantā ir ietverti noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu apstiprināšanas procedūru:

"1. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas laist tirgū augu aizsardzības līdzekli, iesniedz pieteikumu atļaujas saņemšanai vai grozīšanai personīgi vai ar pārstāvja starpniecību katrā dalībvalstī, kur paredzēts laist tirgū šo augu aizsardzības līdzekli.

[..]

4. Iesniedzot pieteikumu, iesniedzējs saskaņā ar 63. pantu drīkst lūgt, lai noteiktu informāciju, tostarp noteiktas dokumentācijas daļas, saglabātu konfidenciālu, un šo informāciju iesniedz atsevišķi.

Iesniedzējs vienlaicīgi iesniedz pilnīgu to pētījumu sarakstu, kas veikti saskaņā ar 8. panta 2. punktu, un izmēģinājumu un pētījumu ziņojumu sarakstu, par kuriem izvirzītas prasības par datu aizsardzību saskaņā ar 59. pantu.

Saņemot lūgumu par piekļuvi informācijai, dalībvalsts, kas izskata pieteikumu, pieņem lēmumu par to, kuru informāciju saglabāt konfidenciālu.

[..]"

20. Augu aizsardzības līdzekļu regulas 59. pantā ir reglamentēta datu aizsardzība. Atbilstoši šiem noteikumiem:

"1. Uz izmēģinājumu un pētījumu ziņojumiem attiecas datu aizsardzības noteikumi, kas izklāstīti šajā pantā.

[..]

Ja ziņojums ir aizsargāts, dalībvalsts, kas to saņēmusi, nedrīkst to izmantot citu augu aizsardzības līdzekļu, aizsargvielu, sinerģistu vai palīgvielu apstiprināšanai citu pieteikumu iesniedzēju labā, izņemot šā panta 2. punktā, 62. pantā un 80. pantā paredzētos gadījumos.

[..]

3. Datu aizsardzību saskaņā ar 1. punktu piešķir tikai tad, ja pirmais pieteikuma iesniedzējs, iesniedzot dokumentāciju, ir lūdzis datu aizsardzību izmēģinājumu un pētījumu ziņojumiem, kas attiecas uz darbīgo vielu, aizsargvielu, sinerģistu, palīgvielu un augu aizsardzības līdzekli, un par katru izmēģinājumu un pētījumu ziņojumu ir iesniedzis attiecīgajai dalībvalstij 8. panta 1. punkta f) apakšpunktā un 33. panta 3. punkta d) apakšpunktā minēto informāciju, kā arī apliecinājumu, ka izmēģinājuma vai pētījuma ziņojumam aizsardzības periods nekad nav bijis piešķirts vai ka neviens piešķirtais datu aizsardzības periods nav beidzies."

21. Regulas IV nodaļu, kuras nosaukums ir "Informācijas pieejamība sabiedrībai", veido 63. pants, kas skar konfidencialitāti:

"1. Persona, kas pieprasa, lai atbilstīgi šai regulai iesniegtā informācija tiktu atzīta par konfidenciālu, nodrošina pārbaudāmu pierādījumu, lai pierādītu, ka šīs informācijas atklāšana varētu ietekmēt personas komerciālās intereses, privātās dzīves aizsardzību un personas integritāti.

2. Parasti uzskata, ka attiecīgo personu komerciālo interešu vai privātās dzīves un integritātes aizsardzību var ietekmēt šādas informācijas atklāšana:

a) ražošanas metode;

b) darbīgās vielas piemaisījumu specifikācija, izņemot piemaisījumus, kurus uzskata par toksikoloģiski, ekotoksikoloģiski vai videi nozīmīgiem;

c) darbīgās vielas ražošanas partijas rezultāti, tostarp piemaisījumi;

d) ražotās darbīgās vielas piemaisījumu analīzes metodes, izņemot metodes attiecībā uz tādiem piemaisījumiem, ko uzskata par toksikoloģiski, ekotoksikoloģiski vai videi nozīmīgiem;

e) saiknes starp ražotāju vai importētāju un pieteikuma iesniedzēju vai atļaujas turētāju;

f) informācija par augu aizsardzības līdzekļa pilnu sastāvu;

g) to personu vārdi un adreses, kuri saistīti ar izmēģinājumiem, ko veic ar mugurkaulniekiem.

3. Šis pants neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/4/EK (2003. gada 28. janvāris) par vides informācijas pieejamību sabiedrībai."

4) Biocīdo produktu direktīva

22. Biocīdo produktu direktīvā [10] tiek noteikti Savienības mēroga noteikumi, tostarp biocīdo produktu atļaušanai un laišanai tirgū izmantošanai dalībvalstīs. 19. pantā "Konfidencialitāte" ir noteikts šādi:

"1. Neskarot [Vides informācijas direktīvu] pieteikuma iesniedzējs var norādīt kompetentajai iestādei informāciju, kuru tas uzskata par saistītu ar komerciālu risku un kuras atklāšana var kaitēt viņam rūpnieciski vai komerciāli, un kuru viņš tādēļ vēlas turēt konfidenciālu visām personām, izņemot kompetentās iestādes un Komisiju. Katrā gadījumā vajadzīgs pilnīgs pamatojums. Neskarot 3. punktā minēto informāciju un Direktīvu 67/548/EEK un 88/379/EEK noteikumus, Dalībvalstis izdara visu nepieciešamo, lai nodrošinātu pilnīgu produkta sastāvdaļu konfidencialitāti, ja to pieprasījis pieteikuma iesniedzējs.

2. Saņēmusi pieteikumu, kompetentā iestāde, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja sagatavoto dokumentāro apstiprinājumu, izlemj, kura informācija 1. punkta nozīmē ir konfidenciāla.

Informāciju, ko saņēmēja kompetentā iestāde atzīst par konfidenciālu, citas kompetentās iestādes, dalībvalstis un Komisija uzskata par konfidenciālu.

3. Pēc atļaujas izsniegšanas, konfidencialitāti nekādā gadījumā nepiemēro:

[..]."

10 — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/8/EK par biocīdo produktu laišanu tirgū (OV L 123, 1. lpp.).

23. No 2013. gada 1. septembra Biocīdo produktu direktīvu aizstāja Biocīdo produktu regula [11]. Ņemot vērā, ka attiecīgie pieteikumi atļaujas saņemšanai tika iesniegti jau 2011. gadā, šai regulai tomēr nav nekādas nozīmes, lai sniegtu atbildi uz attiecīgo lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu.

III – **Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi**

24. Bayer CropScience SA-NV (turpmāk tekstā – "*Bayer CropScience*") ir atļaujas turētāja vairākiem augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī biocīdajam produktam uz darbīgās vielas imidakloprīda bāzes. *Stichting de Bijenstichting* (turpmāk tekstā – "Bišu fonds"), organizācija, kas nodarbojas ar bišu mirstības jautājumiem, lūdz kompetentajai Nīderlandes iestādei *College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden* (turpmāk tekstā – "atļauju izsniedzošā iestāde") ļaut iepazīties ar šo līdzekļu atļaujas piešķiršanas dokumentāciju.

25. Bayer CropScience nedz pirmās līdzekļa atļaujas saņemšanas brīdī, nedz saistībā ar šīs atļaujas grozīšanu vai normatīvajiem lietošanas noteikumiem 2011. gada 28. aprīlī un 2011. gada 8. jūlijā nebija iesniegusi pieteikumu saglabāt konfidencialitātes statusu atļaujas saņemšanas ietvaros iesniegtajiem dokumentiem. Tikai pēc tam, kad Bišu fonds bija iesniedzis pieprasījumus par informācijas atklāšanu, *Bayer CropScience*, atsaucoties uz autortiesību, kā arī komercnoslēpumu un rūpniecisko noslēpumu un datu aizsardzības tiesību varbūtēju aizskārumu, vērsās pret šo informācijas atklāšanu.

26. Atļauju izsniedzošā iestāde ar 2012. gada 9. jūlija lēmumu noraidīja Bišu fonda 2011. gada 11. maija, 2011. gada 24. augusta un 2011. gada 25. oktobra pieprasījumus, pamatojumam norādot, ka tie neattiecoties uz informāciju par "emisijām vidē" un, izvērtējot vispārējās intereses informācijas atklāšanā, no vienas puses, un atļauju turētāju īpašās intereses konfidencialitātes saglabāšanā, no otras puses, tas neattaisnojot informācijas atklāšanu.

27. Pamatojoties uz Bišu fonda celto sūdzību, 2013. gada 18. martā tika pieņemts lēmums, ar kuru atļauju izsniedzošā iestāde sūdzību atzina par daļēji pamatotu un izdeva rīkojumu publiskot 35 dokumentus, jo tie attiecās uz informāciju par emisijām vidē. Attiecībā uz pārējiem 49 dokumentiem tā konstatēja, ka tajos neesot ietverta šāda veida informācija un neesot arī sevišķu sabiedrības interešu tās publiskošanā. Šajā daļā atļauju izsniedzošā iestāde noraidīja attiecīgo sūdzību.

28. 35 dokumenti, kurus atļauju izsniedzošā iestāde grib nodot atklātībai, ir laboratorijas pētījumi, (pus)praktiski pētījumi, kopsavilkums un divas prezentācijas. Laboratorijas pētījumos ir dati par izmēģinājumiem, kuri ir veikti par imidakloprīda ietekmi uz bitēm. (Pus)praktiskajos pētījumos ir rezultāti par augu aizsardzības līdzekļu un/vai darbīgās vielas atlieku mērījumiem, tostarp metabolītiem un produktiem, kas atbrīvojušies sadaloties vai reakcijas ceļā. Principā runa ir par to, vai atliekas, kas augu aizsardzības līdzekļu vai attiecīgi biocīdo produktu lietošanas rezultātā ir atrodamas uz augiem vai apstrādātajās augu (ja augi ir no apstrādātām sēklām) sēklās, lapās, ziedputekšņos vai nektārā, medū vai bitēs.

29. Par šo lēmumu prasību cēla gan *Bayer CropScience*, gan Bišu fonds. Šajā tiesvedībā *College van beroep voor het bedrijfsleven* (Tirdzniecības un rūpniecības administratīvā tiesa) uzdod Tiesai šādus jautājumus:

"1) Vai Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. panta vai attiecīgi 63. panta noteikumi, tos lasot kopā ar 59. pantu vai attiecīgi Biocīdo produktu direktīvas 19. pantu, nozīmē, ka par šajos pantos norādīto pieteikuma iesniedzēja konfidencialitātes lūgumu, par ko ir iepriekš minētais 14., 63. un

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Regula (ES) Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu (OV L 167, 1. lpp.).

19. pants, ir jālemj attiecībā uz katru informācijas avotu pirms atļaujas saņemšanas vai to saņemot, vai attiecīgi pirms atļaujas grozīšanas vai to grozot ar lēmumu, kas pieejams visām ieinteresētajām trešajām personām?

2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, neesot iepriekšējā jautājumā aplūkotajam lēmumam, atbildētājai kā valsts iestādei ir jāatklāj prasītā vides informācija, ja šāds pieprasījums ir iesniegts pēc atļaujas saņemšanas vai attiecīgi pēc tās grozīšanas?

3) Kā ir jāinterpretē Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punktā ietvertais jēdziens "emisijas vidē", ņemot vērā lietas dalībnieku argumentus, kurus tie ir minējuši šā starpsprieduma 5.5. punktā saistībā ar 5.2. punktā izklāstīto dokumentu saturu?

4) a) Vai dati, kas ietver produkta lietošanas rezultātā notikušo produkta, tā darbīgās(-o) vielas(-u) un citu sastāvdaļu novadīšanu vidē novērtējumu, jāuzskata par "informāciju par piesārņojuma emisiju vidē"?

   b) Ja tā, vai šajā ziņā nozīme ir tam, ka šie dati ir iegūti, izmantojot (pus)praktiskus pētījumus vai cita veida pētījumus (kā, piemēram, laboratorijas pētījumi un translokācijas pētījumi)?

5) Vai par "informāciju par piesārņojuma emisiju vidē" jāuzskata laboratorijas pētījumi, kuru izmēģinājumu mērķis ir standartizētos apstākļos pārbaudīt atsevišķus aspektus, šajā ziņā izslēdzot vairākus faktorus (kā, piemēram, klimata ietekme) un izmēģinājumos bieži izmantojot palielinātas devas salīdzinājumā ar praksē izmantotajām?

6) Vai šajā ziņā par "emisijām vidē" ir jāuzskata arī atlikumi, kas pēc produkta izmantošanas eksperimentālos apstākļos ir sastopami, piemēram, gaisā vai augsnē, uz auga (kas pats ir apstrādātu sēklu produkts) lapām, ziedputekšņiem vai nektārā, medū vai organismos, kas nav mērķorganismi?

7) Un vai tas tā ir arī attiecībā uz (vielas) atvasinājumu mērījumiem, izmantojot produktu eksperimentālos apstākļos?

8) Vai jēdziens "informācija par piesārņojuma emisiju vidē" Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta otrās daļas otrā teikuma izpratnē nozīmē, ka tad, ja runa ir par emisijām vidē, ir jāatklāj informācijas avots pilnībā, nevis tikai (mērījumu) dati, kas no tā var tikt izņemti?

9) Vai izņēmuma piemērošanai komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitātei iepriekš minētā 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta izpratnē jānošķir "emisijas", no vienas puses, un "izplūde un cita veida novadīšana vidē", no otras puses, Vides informācijas direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?"

30. Rakstveida procesā līdztekus *Bayer CropScience* un Bišu fondam piedalījās Vācijas Federatīvā Republika, Grieķijas Republika, Nīderlandes Karaliste, Zviedrijas Karaliste un Eiropas Komisija. Visi iepriekš minētie, izņemot Grieķiju un Vāciju, savus apsvērumus pauda arī 2016. gada 4. februāra tiesas sēdē.

IV – **Juridiskais vērtējums**

31. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētie deviņi jautājumi skar trīs problēmu grupas: vispirms ir jānoskaidro, vai vēlamās informācijas konfidencialitāte paredz, ka attiecīgajam uzņēmumam bija savlaicīgi jāiesniedz attiecīgs pieteikums (pirmais un otrais jautājums, šajā ziņā skat. A daļu). Pēc tam ir jānosaka jēdziena "informācija par piesārņojuma emisiju vidē" piemērojamība (trešais un devītais jautājums, šajā ziņā skat. B daļu). Un visbeidzot šis jēdziens ir jāpiemēro noteiktiem informācijas veidiem (ceturtais līdz astotais jautājums, šajā ziņā skat. C daļu).

A – *Konfidencialitātes pieteikums*

32. Uzdodot pirmos divus jautājumus, uz kuriem ir jāatbild kopā, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai trešajām personām acīmredzams lēmums par konfidencialitātes pieteikumu Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. panta izpratnē ir jāpieņem pirms atļaujas saņemšanas vai to saņemot un, ja tā, vai pieprasītā vides informācija ir obligāti jāizpauž, ja šāds pieteikums tiek iesniegts tikai pēc atļaujas saņemšanas vai grozīšanas.

33. Iesniedzējtiesa tādējādi piekrīt Bišu fonda paustajam juridiskajam viedoklim, kas paredz, ka konfidencialitātes paziņojumu, kas, kā izskatāmajā lietā, nav ticis iesniegts iestādē, kas izskata pieteikumus par atļaujas saņemšanu vai grozīšanu, pēc atļaujas saņemšanas vairs nevar iesniegt. Tādēļ attiecīgajai informācijai nav piemērojams konfidencialitātes statuss.

34. Pirmajā brīdī šķiet, ka pamats šādam viedoklim ir noteikts spriedumā *Stichting Natuur en Milieu*. Šajā spriedumā Tiesa konstatēja, ka dalībvalstis un Komisija saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantu nodrošina, ka tiek saglabāta augu aizsardzības līdzekļu atļauju laist tirgū pieteicēju sniegto norāžu, kas ir rūpniecisks vai komerciāls noslēpums, konfidencialitāte, ja pieteicējs to lūdz un ja dalībvalsts vai Komisija piekrīt ieinteresēto personu sniegtajam pamatojumam [12].

35. Tomēr Tiesas secināto nevar saprast tādējādi, ka konfidencialitāte ir iespējama *tikai* tad, ja pieteicējs to lūdz. Gluži pretēji, tā attiecas tikai uz pieteikuma procedūras piemērošanu, kas noteikta Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantā.

36. Proti, attiecīgo tiesību normu piemēro, neskarot Vides informācijas direktīvu, kuras prasības jāievēro, ja tiek iesniegts pieteikums par piekļuvi vides informācijai [13]. Saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 2. punktu dalībvalstis var paredzēt, ka šādu pieprasījumu noraida, ja informācijas izpaušana var kaitēt komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitātei, ja šādu konfidencialitāti paredz valsts vai Kopienu tiesību akti, izņemot gadījumus, kad tā ir informācija par emisijām vidē.

37. Nedz Vides informācijas direktīvas teksts, nedz tās sistēma nepakārto dalībvalstu tiesības aizsargāt komercnoslēpumus vai rūpnieciskos noslēpumus iepriekš iesniedzamam konfidencialitātes pieteikumam. Arī Augu aizsardzības līdzekļu direktīvā tiesības iesniegt šādu pieteikumu ir paredzētas tikai kā iespēja. Ja šāds pieteikums netiek iesniegts, vienīgās acīmredzamās tiesiskās sekas ir tādas, ka kompetentās iestādes attiecīgajā brīdī nav pieņēmušas lēmumu par attiecīgās informācijas konfidencialitāti.

38. Tomēr pat lēmums par konfidencialitātes statusu neatbrīvo kompetentās iestādes no pienākuma lemt par vides informācijas pieprasījumu, ievērojot Vides informācijas direktīvas 4. pantu [14]. Tādēļ arī lēmuma par konfidencialitātes statusu neesamība nevar kavēt kompetentās iestādes piemērot 4. pantu.

12 — Spriedums *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779, 50. punkts).

13 — Spriedums *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779, 51. punkts).

14 — Spriedums *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779, 51. punkts).

39. Nekas cits neizriet arī no Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 13. panta 7. punkta ceturtās daļas. Saskaņā ar šo tiesību normu agrāk izsniegto atļauju turētājiem var noteikt pienākumu apmainīties ar informāciju ar vēlākiem pieteikumu iesniedzējiem, lai izvairītos no izmēģinājumu ar dzīvniekiem dublēšanās.

40. Bišu fonds no atšķirīgo jēdzienu "pieteikuma iesniedzējs" un "agrāk izsniegto atļauju turētāji" izmantošanas atvasina, ka konfidencialitātes statusu varot pieprasīt tikai viens "pieteikuma iesniedzējs". Tas, kurš vienreiz jau esot "agrāk izsniegto atļauju turētājs", vairs nevarot (ar atpakaļejošu spēku) prasīt piešķirt konfidencialitātes statusu.

41. Šādu secinājumu tomēr nevar izdarīt. Tā tas ir tādēļ, ka Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 13. panta 7. punkta ceturtajā daļā ir aplūkots tikai īpašs jautājums, kā risināt konfliktu starp pieteikuma iesniedzēju un agrāk izsniegto atļauju turētāju saistībā ar informāciju, kas iegūta no eksperimentiem ar mugurkaulniekiem. Augu aizsardzības līdzekļu direktīvai risinot citus jautājumus, jēdzienam "agrāk izsniegto atļauju turētāji" turpretī nav nekādas nozīmes. Tā tas ir it īpaši saistībā ar informācijas konfidencialitāti informācijas pieprasījumu gadījumā.

42. Šī saikne starp tiesībām lūgt piešķirt konfidencialitātes statusu un Vides informācijas direktīvā paredzēto komercnoslēpumu un rūpniecisko noslēpumu aizsardzību turklāt atbilst arī attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķim. Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantā paredzētajām tiesībām iesniegt pieteikumu jāatvieglo kompetentajai iestādei sensitīvas informācijas identificēšana. Tomēr šo efektivitātes interešu pārkāpums neattaisno kaitējumu attiecīgo uzņēmumu (sevišķām) likumīgām ekonomiskām interesēm, kuras saskaņā ar Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta d) apakšpunktu jāievēro, aizsargājot komercnoslēpumus un rūpnieciskos noslēpumus.

43. Praksē pieteikuma piešķirt konfidencialitātes statusu neesamībai tomēr var būt sekas attiecībā uz komercnoslēpumu un rūpniecisko noslēpumu aizsardzību. Tā tas ir tādēļ, ka gadījumā, ja šāds pieteikums netiek iesniegts, kompetentās iestādes parasti var uzskatīt, ka informācija, kas nav skaidri jāaizsargā kā komercnoslēpums vai rūpnieciskais noslēpums, var tikt publiskota. Šādos gadījumos kompetentajām iestādēm nav jāapspriežas ar uzņēmumu pirms informācijas publiskošanas.

44. Biocīdu direktīvas 19. pants un Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. pants, ciktāl tiem ir nozīme izskatāmā jautājuma sakarā, gandrīz pilnībā atbilst Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantam un tādēļ nemaina rezultātu.

45. Līdz ar to uz pirmajiem diviem jautājumiem ir jāatbild, ka tās informācijas konfidencialitāte, ko iesniedz atļaujas saņemšanas procedūrā atbilstoši Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas vai Biocīdu direktīvas noteikumiem, saskaņā ar Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punktu neparedz, ka pirms tam saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantu, Biocīdu direktīvas 19. pantu vai Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 1. punktu ir jāiesniedz pieteikums par konfidencialitātes statusa piešķiršanu.

B – *Par emisiju klauzulas interpretāciju*

46. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu galvenais jautājums skar emisiju klauzulu, kas ir noteikta Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta ceturtajā teikumā. Tajā ir noteikts, ka, pamatojoties uz 4. panta 2. punkta a), d), f), g) un h) apakšpunktā norādītajiem izņēmumiem, dalībvalstis nedrīkst paredzēt pieprasījuma atteikumu, ja pieprasītā informācija skar piesārņojuma emisiju vidē. Tādējādi informācijas par emisijām izpaušanai nevar pretstatīt publisko institūciju iekšējo lietu, komercnoslēpumu, personas datu, personu, kas brīvprātīgi sniegušas informāciju, kā arī vides interešu aizsardzību.

47. Tomēr pašā Vides informācijas direktīvā nav sniegta jēdziena "emisijas vidē" definīcija. Arī Orhūsas konvencijā, kura daļēji tiek transponēta ar Vides informācijas direktīvu, nav ietverta šā jēdziena definīcija.

48. Par šo jautājumu es jau esmu izteikusi viedokli savos secinājumos lietā *Stichting Natuur en Milieu* un norādījusi, ka gan informācija par vielu novadīšanu, gan arī par šādas novadīšanas sekām ir jāuzskata par informāciju par emisijām vidē [15]. Turpretim Tiesa vēl nav lēmusi par šo jautājumu.

49. Devītajā jautājumā katrā ziņā ir izvirzīta līdz šim vēl neizskatīta hipotēze, proti, vai ir jānošķir emisija, no vienas puses, un izplūde un cita veida novadīšana vidē, no otras puses (šajā ziņā skat. 1. punktu). Pēc tam es pievērsīšos trešā jautājuma pirmajai daļai, kura mērķis ir noskaidrot, vai emisijas jēdziens atbilst Direktīvas par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli [16] 2. panta 5. punktā vai attiecīgi Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām [17] 3. panta 4. punktā iekļautajai definīcijai (šajā ziņā skat. 2. punktu). Tad es sniegšu atbildi uz trešā jautājuma otro daļu, proti, vai emisiju klauzula jāattiecina tikai uz informāciju par faktiskām emisijām (šajā ziņā skat. 3. punktu). Šādi attīstīta emisiju klauzulas interpretācija tomēr ir jālīdzsvaro, ņemot vērā Augu aizsardzības līdzekļu regulu (šajā ziņā skat. 4. punktu).

1) Par nošķiršanu starp emisiju, izplūdi un cita veida novadīšanu

50. Uzdodot devīto jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai izņēmuma piemērošanai komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitātei Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta izpratnē jānošķir "emisija", no vienas puses, un "izplūde un cita veida novadīšana vidē", no otras puses. Ja šāda nošķiršana būtu jāpiemēro, emisijas jēdziens būtu jāinterpretē sašaurināti.

51. Argumenti par labu nošķiršanai izriet no Vides informācijas direktīvas rašanās vēstures un sistēmas.

52. Priekšlikumā Vides informācijas direktīvai 4. panta 2. punkta d) apakšpunktā bija iekļauts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram dalībvalstis nedrīkst paredzēt, ka komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitātes gadījumā pieprasījums tiek noraidīts, atsaucoties uz to, ja attiecīgā informācija skar Kopienas tiesībās reglamentēto emisiju, izplūdi vai cita veida novadīšanu vidē [18]. Tādējādi emisijai, izplūdei vai cita veida novadīšanai vidē ir piemērojams vienots tiesiskais regulējums.

53. Padomes kopējā nostājā attiecīgā noteikuma formulējums tomēr tika ierobežots tikai ar emisijām, pamatojumam norādot, ka mērķis ir no jauna tuvināties Orhūsas konvencijas formulējumam [19].

54. Turpretim Parlaments joprojām uzstāja, lai jēdzieni "emisija", "izplūde" un "cita veida novadīšana" tiktu lietoti paralēli [20]. Samierināšanas komitejā Parlaments tomēr nevarēja panākt atbalstu savai nostājai, tādēļ Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkts ieguva savu šābrīža versiju.

55. No tā varētu izdarīt secinājumu, ka emisiju klauzula neietver sevī "izplūdi un cita veida novadīšanu vidē".

15 — Mani secinājumi lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 93.–95. punkts).

16 — Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 26. lpp.).

17 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17. lpp.).

18 — Komisijas priekšlikuma Vides informācijas direktīvai 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts, COM(2000) 402, galīgā redakcija, 25. lpp. (daļēji publicēts OV C 337E, 156. lpp.).

19 — 28. janvāra Kopējās nostājas pamatojums (Padomes dokuments 11878/1/01 REV 1 ADD 1, 10. lpp.) un Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam par Padomes kopējo nostāju Vides informācijas direktīvas pieņemšanas procedūrā, SEK(2002) 103, galīgā redakcija.

20 — OV 2003, C 187E, 124. lpp.

56. Uz vienu no šīs nostājas variantiem norāda Vācija un *Bayer CropScience*, atsaucoties uz Vides informācijas direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Saskaņā ar šo noteikumu jēdziens "vides informācija" nozīmē jebkuru informāciju par tādiem faktoriem kā emisija, izplūde un cita veida novadīšana vidē, kas ietekmē vai var ietekmēt 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētos vides elementus.

57. Vācija un *Bayer CropScience* no tā secina, ka emisiju jēdziens ir jāinterpretē šauri, jo pretējā gadījumā jēdzieniem "izplūde" un "cita veida novadīšana" vairs nepaliekot piemērošanas joma.

58. Es šo nošķiršanu tomēr uzskatu par maldīgu. Precīza emisijas un izplūdes nošķiršana neatbilst nedz emisiju klauzulas mērķim, nedz tā izriet no attiecīgā vārda nozīmes.

59. Proti, saskaņā ar Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunktu ir jādara zināma informācija par emisijām, kurai ir nozīme vides aizsardzībā. Tomēr nošķiršanai starp emisiju, izplūdi un cita veida novadīšanu nav redzamas nozīmes vides aizsardzības kontekstā.

60. Emisijas, izplūdes un novadīšanas jēdzienu nozīme apstiprina šo mērķi, jo tie pēc būtības ir identiski. Lai arī varētu censties ierobežot emisijas ar novadīšanu atmosfērā, savukārt izplūdi – ar šķidrumu novadīšanu, tomēr šāda abu jēdzienu nošķiršana būtu drīzāk mākslīga.

61. Par to liecina emisijas definīcijas citos Savienības tiesību aktos, kuros attiecīgais jēdziens būtībā ir pielīdzināts novadīšanas jēdzienam. Tā, piemēram, Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām 3. panta 4. punktā emisija ir definēta kā "tieša vai netieša vielu, vibrāciju, siltuma vai trokšņa novadīšana no iekārtas punktveida vai difūza avota gaisā, ūdenī vai zemē". Un Direktīvas par atbildību vides jomā [21] 2. panta 8. punktā emisija ir definēta kā vielu, preparātu, organismu vai mikroorganismu izplūde vidē. Šīs definīcijas neparedz nošķiršanu starp emisiju, izplūdi un cita veida novadīšanu.

62. Arī trīs jēdzienu kopīgas izmantošanas Vides informācijas direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā mērķis nav ierobežot emisijas jēdzienu. Gluži pretēji, jāuzskata, ka šīs izmantošanas primārais mērķis ir pēc iespējas detalizētāk raksturot novadīšanu vidē. Tas atbilst Vides informācijas direktīvas mērķim, kam saskaņā ar 1. panta b) punktu jāpanāk, cik iespējams, plaša sistemātiska vides informācijas publiska pieejamība un izplatīšana [22]. Tādēļ vides informācijas jēdzienam jāpiešķir plaša nozīme [23].

63. Šā iemesla dēļ emisijas, izplūdes un cita veida novadīšanas jēdzieni nenovēršami pārklājas, kas Vides informācijas direktīvai nav sveša parādība [24]. Turpretim to mērķis nav veidot skaidri nodalāmas vides informācijas kategorijas, kuras attiecībā uz piekļuvi informācijai rada atšķirīgas juridiskās sekas.

64. Cits mērķis nevarētu būt bijis šo trīs jēdzienu pagaidu izmantošanai emisiju klauzulā Vides informācijas direktīvas apspriešanas laikā. Nav nevienas norādes, kas liecinātu par labu emisijas jēdziena norobežošanai vai trīs jēdzienu radītām atšķirīgām tiesiskām sekām. Gluži pretēji, atteikšanos izmantot visus trīs jēdzienus var izskaidrot, pirmkārt, ar vēlmi panākt saskaņu ar Orhūsas konvenciju un, otrkārt, ar to, ka jau pats emisijas jēdziens pietiekamā mērā raksturo vērā ņemamo novadīšanu.

65. Līdz ar to Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta ceturtajā teikumā ietvertās emisiju klauzulas kontekstā nav jānošķir starp emisiju, izplūdi un cita veida novadīšanu.

21 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīva 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu (OV L 143, 56. lpp.).

22 — Skat. spriedumu *Fish Legal* (C-279/12, EU:C:2013:853, 66. punkts).

23 — Spriedumi *Mecklenburg* (C-321/96, EU:C:1998:300, 19. punkts), *Glawischnig* (C-316/01, EU:C:2003:343, 24. punkts).

24 — Spriedums *Office of Communications* (C-71/10, EU:C:2011:525, 30. punkts).

2) Par emisijas definīciju citās direktīvās

66. Iepriekš minētā emisijas definīcija, kas ietverta Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām 3. panta 4. punktā, ir trešā jautājuma pirmās daļas uzmanības centrā, proti, vai emisiju klauzulai jāattiecas tikai uz emisijām no iekārtām. Šādā gadījumā augu aizsardzības līdzekļu un biocīdu izmantošana pastāvīgi nebūtu uzskatāma par emisiju, jo šo līdzekļu novadīšana nenotiek no iekārtām.

67. Šis viedoklis nerod pamatojumu Vides informācijas direktīvas tekstā, jo attiecīgā direktīva emisijas jēdziena definīcijai nenorāda uz citām direktīvām. Gluži pretēji, Komisijas sākotnējais priekšlikums ierobežot emisiju klauzulu ar "Kopienu tiesībās reglamentētām emisijām", t.i., emisijām, kādas tās ir definētas citās direktīvās, netika atbalstīts [25].

68. Tomēr daži lietas dalībnieki emisiju klauzulas attiecināšanu tikai uz emisijām no iekārtām balsta uz Orhūsas konvencijas piemērošanas pamatnostādnēm. Pamatnostādnēs vispirms tika ierosināts izmantot Direktīvas par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli 2. panta 5. punkta definīciju, piemērojot Orhūsas konvencijas emisiju klauzulu [26]. Otrajā pamatnostādņu izdevumā tā vietā ir ietverta atsauce uz identisku emisijas definīciju Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām 3. panta 4. punktā [27]. Abās definīcijās emisijas jēdziens ir attiecināts tikai uz novadīšanām no iekārtām.

69. Pamatnostādnes gan var uzskatīt par skaidrojošu dokumentu, ko papildus citiem nozīmīgiem apstākļiem vajadzības gadījumā var ņemt vērā, lai interpretētu šo konvenciju. Tomēr tajās ietvertajai analīzei nav saistoša spēka un tai nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir Orhūsas konvencijas normām [28].

70. Izskatāmā jautājuma sakarā jāuzsver, ka pamatnostādnēs nav nekādu pamatojumu tam, kādēļ jāpiemēro tieši Direktīvā par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli ietvertā definīcija. Varētu izmantot, piemēram, arī Direktīvas par atbildību vides jomā 2. panta 8. punktā ietverto definīciju, kurā par emisijas atskaites punktu nav ņemta vērā iekārta, bet gan tikai tas, vai emisiju ir radījusi cilvēku darbība.

71. Turklāt arī starp Direktīvu par rūpnieciskajām emisijām un tiesībām piekļūt vides informācijai neeksistē īpaša saikne, kas attaisnotu tieši ar iekārtām saistītās emisijas definīcijas pārnešanu. Taisnība, ka Direktīva par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli un Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām atbilstošās daļas palīdz īstenot Orhūsas konvenciju [29]. Tomēr Orhūsas konvencijas noteikumiem, kas attiecas uz iekārtām, ir daudz šaurāka piemērošanas joma nekā tiesībām piekļūt vides informācijai.

72. Turklāt, detalizētāk aplūkojot Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunktā ietverto emisiju klauzulu, kļūst skaidrs, ka ierobežojums, attiecinot klauzulu tikai uz emisijām no iekārtām, pat neatbilst attiecīgā noteikuma mērķim. Tā tas ir tādēļ, ka atbilstoši šai tiesību normai ir jāpublisko informācija par emisijām, kurām ir nozīme saistībā ar vides aizsardzību. Tam, vai emisijas nāk no iekārtām, nav nozīmes emisiju ietekmei uz vidi. Piemērs tam ir satiksmes emisijas [30]. Tādējādi pamatnostādnēs tieši pirms atsauces uz emisijas definīciju, kas ietverta Direktīvā par rūpnieciskajām emisijām, arī tiek konstatēts, ka konvencijā noteiktajai emisijas klauzulai principā būtu jāattiecas uz ikvienu informāciju par emisijām [31].

25 — Skat. iepriekš, 52.–54. punkts.

26 — Stec, Casey-Lefkowitz un Jendrośka. *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*. Ņujorka, 2000, 60. lpp. (franču valodas versijas 76. lpp.).

27 — Ebbesson, Gaugitsch, Miklau, Jendrośka, Stec un Marshall. *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*. Otrais izdevums, 2014, 88. lpp.

28 — Spriedumi *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 36. punkts), kā arī *Solvay* u.c. (C-182/10, EU:C:2012:82, 27. punkts).

29 — Skat. Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām preambulas 27. apsvērumu.

30 — Skat. manus secinājumus lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 90. punkts).

31 — *Ebbesson* u.c., minēts 27. zemsvītras piezīmē, 88. lpp.

73. Tādējādi, tā kā emisiju klauzula ir interpretējama plaši, ir lietderīgi izmantot dažādās attiecīgā jēdziena definīcijas kā ilustrāciju un neņemt vērā ierobežojumus, kas izriet tikai no attiecīgās definīcijas regulatīvā mērķa.

74. Tā, piemēram, no emisijas definīcijas, kas ietverta Direktīvas par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošu vielu emisiju gaisā no vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām [32] 3. panta 1. punktā, izriet, ka emisijas jēdziens katrā ziņā attiecas uz vielu izplūdi. Turpretim tajā ietvertais ierobežojums ar izplūdi no sadedzināšanas iekārtas gaisā izriet vienīgi no ļoti ierobežotā šīs direktīvas mērķa un tādēļ tas ir nenozīmīgs.

75. Emisijas definīcija, kas ietverta Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām 3. panta 4. punktā, apstiprina, ka emisija attiecas uz vielu novadīšanu. Turklāt no tās izriet, ka definīcijā ir iekļaujama arī vibrāciju, siltuma vai trokšņa novadīšana, jo tiem acīmredzami Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunkta izpratnē var būt nozīme vides aizsardzībā. Ir skaidrs arī tas, ka ne tikai novadīšanai gaisā ir nozīme vides aizsardzībā, bet arī novadīšanai ūdenī un zemē.

76. Turpretim skaidrais ierobežojums ar emisijām no iekārtām atbilst tikai Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām mērķim reglamentēt šo īpašo emisiju veidu. Tomēr šim mērķim nav nekādas nozīmes saistībā ar informācijas publiskošanu par emisijām, kurai ir nozīme vides aizsardzībā.

77. Emisijas definīcija, kas ietverta Direktīvas par atbildību vides jomā 2. panta 8. punktā, apstiprina, ka nevar būt svarīgi tas, vai emisijas tiek novadītas no iekārtām. Gluži pretēji, nozīme ir apstāklim, vai novadīšanu izraisa cilvēku darbība. Turklāt no definīcijas vēl arī izriet, ka emisija var būt arī organismu vai mikroorganismu novadīšana, jo arī šim faktoram var būt nozīme vides aizsardzībā. Turpretim tam faktam, ka šajā definīcijā nav minēta vibrācija, siltums vai troksnis, nevajadzētu kļūt par iemeslu, lai izslēgtu šos elementus no emisiju klauzulas.

78. Tādēļ ierosinu interpretēt emisiju klauzulu tādējādi, ka tā aptver informāciju par cilvēku darbību rezultātā notiekošu vielu, organismu, mikroorganismu, vibrācijas, siltuma vai trokšņa novadīšanu vidē, it īpaši gaisā, ūdenī vai zemē.

3) Par ierobežošanu līdz informācijai par faktiskām emisijām

79. Ar trešā jautājuma otrās daļas palīdzību ir jānoskaidro, vai emisiju klauzula ir jāattiecina tikai uz faktiskām emisijām. Šajā ziņā runa ir, pirmkārt, par varbūtēju emisiju nošķiršanu (šajā ziņā skat. a) apakšpunktu), un, otrkārt, par jautājumu, vai informācija par emisijām ietver tikai pašas emisijas vai arī informāciju par to radīto ietekmi (šajā ziņā skat. b) apakšpunktu).

a) Par varbūtēju emisiju nošķiršanu

80. It īpaši Komisija, atsaucoties uz maniem secinājumiem lietā *Ville de Lyon*, apgalvo, ka emisiju klauzula ietverot tikai faktiskas, nevis varbūtējas emisijas. Tomēr attiecīgā informācija neattiecoties uz faktiskām emisijām.

81. Taisnība, ka es attiecīgajos secinājumos esmu paudusi viedokli, ka komercnoslēpumu aizsardzība izbeidzas tikai tad, ja tiek novadītas vielas, uz kurām attiecas konfidenciālā informācija [33].

32 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīva (ES) 2015/2193 (OV L 313, 1. lpp.).

33 — Mani secinājumi lietā *Ville de Lyon* (C-524/09, EU:C:2010:613, 73. un 74. punkts).

82. Emisiju gadījumā jau pats vides informācijas jēdziens arī prasa, lai emisijas ietekmētu vai varētu ietekmēt vides elementus Vides informācijas direktīvas 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Katrā ziņā, ja ietekme ir hipotētiski iespējama, attiecīgā direktīva vispār nav piemērojama.

83. Tādēļ jāpiekrīt Komisijai, ka emisiju klauzula neattiecas uz informāciju par varbūtējām emisijām.

84. Tomēr atļautie augu aizsardzības līdzekļi parasti noteikti tiek novadīti. Tādēļ jāuzskata, ka informācija par to atļaušanu neattiecas uz varbūtējām emisijām.

b) Par informāciju par emisiju radīto ietekmi

85. Daudz svarīgāks ir jautājums, vai emisiju klauzulas ierobežošana ar faktiskām emisijām nozīmē, ka klauzula attiecas tikai uz informāciju par pašām emisijām, tātad tikai informāciju, kad un kur konkrētā emisija ir notikusi. Šādā gadījumā emisiju klauzula attiektos tikai uz ļoti nelielu informācijas apjomu no augu aizsardzības līdzekļu vai biocīdu atļaujas saņemšanas procedūrām. Tā galvenokārt būtu informācija par produkta novadīšanu praktiskos izmēģinājumos. Turpretim šo izmēģinājumu rezultāti jau vairs nebūtu uzskatāmi par informāciju par emisijām.

86. Kā es jau esmu norādījusi savos secinājumos lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. [34], tieši emisiju radītās sekas parasti ir pamats izpaust informāciju par emisijām vidē. Jo sabiedrībai ir paaugstināta interese uzzināt, kā emisija var to ietekmēt. Pirms tam emisijas ietekme uz cilvēku un vidi bija drīzāk maz ticama vai vismaz ierobežota attiecībā uz komercnoslēpumu īpašnieka jomu. Novadītās vielas turpretim nenovēršami stājas mijiedarbībā ar vidi un varbūt arī ar cilvēkiem. Līdz ar to pamatnostādnēs par Orhūsas konvencijas īstenošanu ir uzsvērts, ka komercnoslēpumu aizsardzībai ir jābeidzas, ja tiek novadītas vielas, uz kurām attiecas konfidenciālā informācija [35]. Tādēļ tieši iespējamās sekas nav ļauts saprast kā komercnoslēpumus.

87. Bišu fonda situācija uzskatāmi atspoguļo šādas interpretācijas nepieciešamību. Bišu fonda pārstāvji baidās, ka noteikti augu aizsardzības līdzekļi kaitē bitēm, kuru aizsardzībai viņi velta savu darbību. Lai varētu īstenot šīs rūpes, viņiem ir vajadzīga iespējami plaša piekļuve šo produktu atļaujas saņemšanas dokumentācijai. Tā tas ir tādēļ, ka tikai šī dokumentācija ļauj saprast augu aizsardzības līdzekļu atļaušanas iemeslus, pārbaudīt tos un vajadzības gadījumā apstrīdēt tādēļ, ka nav pietiekami ņemti vērā bitēm radītie riski [36].

88. Tādējādi emisiju klauzula aptver ne tikai informāciju par pašām emisijām, bet arī informāciju par emisiju radīto ietekmi.

4) Par Augu aizsardzības līdzekļu regulu

89. Tomēr Augu aizsardzības līdzekļu regula, kas pieņemta *pēc* emisiju klauzulas, groza tiesisko situāciju, jo tās 63. panta 2. punktā ir definēts tās informācijas katalogs, kuras atklāšana kaitētu ekonomisko interešu aizsardzībai.

90. Augu aizsardzības līdzekļu regula pamatlietā ir piemērojama laika ziņā. Tā tas ir tādēļ, ka saskaņā ar attiecīgās regulas 84. panta 1. punktu tā ir spēkā kopš 2011. gada 14. jūnija un kopš šā brīža bija jāpiemēro, ko apstiprina 80. panta 5. punktā ietvertais pārejas noteikums attiecībā uz izskatīšanas stadijā esošām atļaujas piešķiršanas vai grozīšanas procedūrām.

34 — Lieta C-266/09, EU:C:2010:546, 95. punkts.

35 — *Ebbesson* u.c., minēts 27. zemsvītras piezīmē, 88. lpp.

36 — Līdzīgi spriedums *Azelvandre* (C-552/07, EU:C:2009:96, 51. punkts).

91. No formālā viedokļa aizsargājamās informācijas katalogs, kas izriet no Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 3. punkta, neliedz piemērot Vides informācijas direktīvā ietverto emisiju klauzulu.

92. Pirmkārt, saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 3. punktu katalogu piemēro, neskarot Vides informācijas direktīvu, tātad tas neskar emisiju klauzulu.

93. Otrkārt, katalogā ir tikai precizēts, kāda informācija ir aizsargājama noteiktu izņēmumu no tiesībām piekļūt informācijai gadījumā. Tādējādi vēl netiek skarts jautājums, vai informācija sevišķu sabiedrības interešu dēļ tomēr ir jāpublisko. Tieši šo jautājumu juridiskās prezumpcijas par sevišķām sabiedrības interesēm izpratnē reglamentē emisiju klauzula tādas informācijas gadījumā, kas skar emisijas vidē.

94. Tomēr šādas formālas pieejas gadījumā netiktu ņemts vērā, ka, nosakot katalogu, likumdevējam bija jāzina, ka šāda informācija rodas saistībā ar augu aizsardzības līdzekļu atļaušanu. Ja likumdevējs būtu uzskatījis, ka emisiju klauzula attiecas uz informāciju, kas izriet no atļaujas saņemšanas procedūras, jo augu aizsardzības līdzekļi ir domāti novadīšanai vidē, tas noteiktu īpaši konfidenciālas informācijas katalogu, kuram nebūtu nekādas lietderīgās iedarbības. Tā tas ir tādēļ, ka šādā gadījumā attiecībā uz šo informāciju vienmēr būtu spēkā pieņēmums par sevišķām sabiedrības interesēm iepazīties ar to. Tomēr, kā pamatoti norāda Komisija, nevar uzskatīt, ka likumdevēja nodoms būtu bijis pieņemt praktiski nelietderīgu tiesisko regulējumu.

95. Tādēļ jāuzskata, ka likumdevējs netieši ir no jauna vērtējis paredzēto līdzsvarošanu starp attiecīgajām pamattiesībām un principiem un tādēļ ierobežojoši precizējis emisiju klauzulas piemērojamību.

96. Šis jaunais vērtējums it īpaši nostiprina informācijas par augu aizsardzības līdzekļa pilnu sastāvu un par darbīgās vielas piemaisījumiem aizsardzību. Kā tika norādīts tiesvedībā lietā C-673/13 P, šī informācija galvenokārt ir sensitīva tādēļ, ka tā ļauj izdarīt secinājumus par ražošanas metodi un tādējādi padara vieglāku atdarināšanu [37]. Tādēļ šis likumdevēja sniegtais jaunais vērtējums atbilst Tiesas apsvērumiem spriedumā *ABNA* [38], uz ko atsaucas *Bayer CropScience*.

97. Tādējādi emisiju klauzulu nevar piemērot informācijai, kas minēta Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punktā. Tādēļ par piekļuvi šai informācijai ir jālemj, pamatojoties uz Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta trešo teikumu, izvērtējot katru individuālu gadījumu.

98. Pilnīgas skaidrības labad jāpiebilst, ka Biocīdo produktu regulas 66. pantā ir ietverti vēl citi īpaši noteikumi par piekļuvi informācijai, kuri tomēr *ratione temporis* vēl nav piemērojami pamatlietā arī saistībā ar biocīdiem produktiem.

5) Secinājumi

99. Tādējādi jēdziens "informācija par piesārņojuma emisiju vidē", kas ietverts Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta ceturtajā teikumā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver informāciju par cilvēku darbību rezultātā notiekošu vielu, organismu, mikroorganismu, vibrācijas, siltuma vai trokšņa novadīšanu vidē, it īpaši gaisā, ūdenī vai zemē, kā arī informāciju par šo emisiju radīto ietekmi, tomēr tas neietver sevī informāciju, kas minēta Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punktā.

37 — Skat. manus šīsdienas secinājumus attiecīgajā lietā, 21. punkts.

38 — Spriedums *ABNA* (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04, EU:C:2005:741, 82. un 83. punkts).

100. Nedz pamattiesībās noteiktā komercnoslēpumu aizsardzība, kas saistīta ar informāciju par emisijām, nedz *TRIPS* līguma 39. panta 3. punkts obligāti neiestājas pret šādu interpretāciju. Tā tas ir tādēļ, ka likumdevējs varētu piešķirt lielāku nozīmi interesei par emisiju radīto ietekmi uz vidi nekā ekonomiskajām interesēm aizsargāt komercnoslēpumus un rūpnieciskos noslēpumus [39].

101. It īpaši, kas attiecas uz *TRIPS* līgumu, likumdevējs varēja uzskatīt, ka augu aizsardzības līdzekļu un biocīdo produktu gadījumā sabiedrības aizsardzība pamato vajadzību piekļūt attiecīgajai informācijai un īpaši sensitīvas informācijas katalogs, kas ietverts Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punktā, nodrošina pietiekamu aizsardzību. Negodīgas komerciālas izmantošanas jautājums nav to tā atkarīgs, un to reglamentē īpašas normas, piemēram, attiecībā uz augu aizsardzības tiesībās noteikto "datu aizsardzību".

102. Visbeidzot jāpiebilst, ka tiesību uz piekļuvi dokumentiem piemērošanas jomā Tiesa jau vairākkārt ir atteikusies no individuālā gadījuma izvērtējuma un ir atzinusi vispārējo prezumpciju [40]. Lai gan šie pieņēmumi katrreiz attiecās uz piekļuves atteikšanu, tomēr tikpat iespējamiem būtu jābūt pieņēmumiem par labu piekļuvei.

C – *Par dažādiem konkrētiem jautājumiem*

103. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ceturtais līdz astotais jautājums skar dažādas konkrētas problēmas; uz tiem var salīdzinoši viegli atbildēt, pamatojoties uz tikko izstrādāto emisiju klauzulas interpretāciju. Tā tas ir tādēļ, ka visi šie jautājumi skar informāciju, kura palīdz novērtēt produktu novadīšanas radītās sekas. Un *prima facie* attiecīgā informācija neietilpst Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. panta piemērošanas jomā, tomēr atbilstošu valsts tiesas izvirzītu iebildumu gadījumā tas būtu jāpārbauda.

104. Tādējādi jēdziens "informācija par piesārņojuma emisiju vidē" Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta ceturtā teikuma izpratnē it īpaši ietver:

— datus, kas novērtē produkta lietošanas rezultātā notikušo produkta, tā darbīgās(-o) vielas(-u) un citu sastāvdaļu novadīšanu vidē neatkarīgi no tā, vai attiecīgie dati iegūti, izmantojot (pus)praktiskus pētījumus vai cita veida pētījumus (kā, piemēram, laboratorijas pētījumi un translokācijas pētījumi);

— informāciju par laboratorijas pētījumiem, kuru izmēģinājumu mērķis ir standartizētos apstākļos pārbaudīt atsevišķus aspektus, šajā ziņā izslēdzot vairākus faktorus (kā, piemēram, klimata ietekme) un izmēģinājumos bieži izmantojot palielinātas devas salīdzinājumā ar praksē izmantotajām;

— atlikumus, kas pēc produkta izmantošanas eksperimentālos apstākļos ir sastopami, piemēram, gaisā vai augsnē, uz auga (kas pats ir apstrādātu sēklu produkts) lapām, ziedputekšņiem vai nektārā, medū vai organismos, kas nav mērķorganismi;

— (vielas) atvasinājumu mērījumus, izmantojot produktu eksperimentālos apstākļos;

— informācijas avotu pilnībā, nevis tikai (mērījumu) datus, kas no tā var tikt iegūti.

39 — Skat. spriedumu *Nelson* u.c. (C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 81. punkts), kā arī *Križan* u.c. (C-416/10, EU:C:2013:8, 113. un 115. punkts) un manus secinājumus lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 95. punkts).

40 — Spriedumi Komisija/*Technische Glaswerke Ilmenau* (C-139/07 P, EU:C:2010:376, 61. punkts), Zviedrija/*API* un Komisija (C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P, EU:C:2010:541, 94. punkts), Komisija/*Agrofert Holding* (C-477/10 P, EU:C:2012:394, 64. punkts), Komisija/*Éditions Odile Jacob* (C-553/10 P un C-554/10 P, EU:C:2012:682, 123. punkts), kā arī *LPN*/Komisija (C-514/11 P un C-605/11 P, EU:C:2013:738, 49. punkts).

V – **Secinājumi**

105. Ierosinu Tiesai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

1) informācijas konfidencialitāte, ko iesniedz atļaujas saņemšanas procedūrā atbilstoši Direktīvas 91/414/EEK par augu aizsardzības produktu laišanu tirgū vai Direktīvas 98/8/EK par biocīdo produktu laišanu tirgū noteikumiem, saskaņā ar Direktīvas 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai 4. panta 2. punktu neparedz, ka pirms tam saskaņā ar Direktīvas 91/414 14. pantu, Direktīvas 98/8 19. pantu vai Regulas (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū 63. panta 1. punktu ir jāiesniedz pieteikums par konfidencialitātes statusa piešķiršanu;

2) jēdziens "informācija par piesārņojuma emisiju vidē", kas ietverts Direktīvas 2003/4 4. panta 2. punkta ceturtajā teikumā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver informāciju par cilvēku darbību rezultātā notiekošu vielu, organismu, mikroorganismu, vibrācijas, siltuma vai trokšņa novadīšanu vidē, it īpaši gaisā, ūdenī vai zemē, kā arī informāciju par šo emisiju radīto ietekmi, tomēr tas neietver sevī informāciju, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1107/2009 63. panta 2. punktā;

3) jēdziens "informācija par piesārņojuma emisiju vidē" Direktīvas 2003/4 4. panta 2. punkta ceturtā teikuma izpratnē it īpaši ietver:

   — datus, kas novērtē produkta lietošanas rezultātā notikušo produkta, tā darbīgās(-o) vielas(-u) un citu sastāvdaļu novadīšanu vidē neatkarīgi no tā, vai attiecīgie dati iegūti, izmantojot (pus)praktiskus pētījumus vai cita veida pētījumus (kā, piemēram, laboratorijas pētījumi un translokācijas pētījumi);

   — informāciju par laboratorijas pētījumiem, kuru izmēģinājumu mērķis ir standartizētos apstākļos pārbaudīt atsevišķus aspektus, šajā ziņā izslēdzot vairākus faktorus (kā, piemēram, klimata ietekme) un izmēģinājumos bieži izmantojot palielinātas devas salīdzinājumā ar praksē izmantotajām;

   — atlikumus, kas pēc produkta izmantošanas eksperimentālos apstākļos ir sastopami, piemēram, gaisā vai augsnē, uz auga (kas pats ir apstrādātu sēklu produkts) lapām, ziedputekšņiem vai nektārā, medū vai organismos, kas nav mērķorganismi;

   — (vielas) atvasinājumu mērījumus, izmantojot produktu eksperimentālos apstākļos, kā arī

   — informācijas avotu pilnībā, nevis tikai (mērījumu) datus, kas no tā var tikt iegūti.